

Rozdział I

Charakterystyka przedszkola jako elementu systemu oświaty

1.1 Zdefiniowanie placówki przedszkolnej

Wychowanie przedszkolne jest jednym z najważniejszych procesów zachodzących na całej drodze edukacji danego człowieka. Działania, które zachodzą w przedszkolu wpływają w bezpośredni sposób na rozwój intelektualny jak i adaptację społeczną. Mogą one przynieść zarówno korzyści jak problemy, to w tym okresie kształtują się predyspozycje w zakresie nauczania, tym samym w przedszkolu jest miejsce na zapobieganie pierwszym trudnościom w nauce. Zniwelowanie tych symptomów może procentować gorszymi wynikami w nauce w przyszłości, czy niższymi predyspozycjami w życiu zawodowym.

Fakt, iż organ ministerialny zajmuje się tym stopniem edukacji świadczy również o wadze zagadnienia, jakim jest wychowanie przedszkolne. Podstawą działalności przedszkoli na terenie Polski jest przede wszystkim Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.).

Według niej wychowanie przedszkolne dotyczy dzieci, które wpisują się w ramy wiekowe od 3 do 7 lat. Istnieje również możliwość, kiedy dziecko, które ukończyło 2,5 roku również może zostać przyjęte do placówki przedszkolnej, jednak ma to miejsce tylko w szczególne uzasadnionych przypadkach¹. Podobnie, w szczególnych przypadkach, kształceniem specjalnych o charakterze przedszkolnym mogą zostać objęte dzieci powyżej 7 roku życia jednak nie dłużej niż przed ukończeniem 9 roku życia. Pomimo powyższych ram wiekowych, nie jest obowiązkiem rodzica wysłanie dziecka do przedszkola.

1.2 Funkcje i zadania przedszkola

Jak już wcześniej wskazano przedszkola pełnią niezwykle ważną rolę w rozwoju dziecka. Tym samym pełnią szereg funkcji jak i spełniają wiele zadań, aby w jak najlepszy i najefektywniejszy sposób przyczynić się do postępów dziecka na różnych płaszczyznach.

¹ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.), <https://men.gov.pl/zycie-szkoly/wychowanie-przedszkolne/przedszkola/organizacja.html>, dostęp: 05.02.2018.

Jedną z głównych funkcji wychowania przedszkolnego jest przygotowanie do kolejnych etapów edukacji w tym edukacji w ramach szkoły podstawowej i to na różnych obszarach rozwoju dziecka. Dlatego też można wyróżnić kilka funkcji przedszkola². Są to:

Rysunek 1. Funkcje wychowania przedszkolnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: B. Jaworska, *Teoretyczne podstawy edukacji wczesnoszkolnej*, Wydawnictwo Naukowe Novum, Płock 2009, s. 7

Każda z tych funkcji ma jasno określoną definicję i odpowiada na zadania stojące przed wychowaniem przedszkolnym. Jak wskazano powyżej wychowanie to jest procesem wielopłaszczyznowych i skomplikowanym.

1.3 Podstawa programowa placówek przedszkolnych

Dla ułatwienia, a także unormowania i upowszechnienia wiedzy na temat wychowania w ramach jednostki oświatowej, jaką jest przedszkole, utworzono specjalny akt prawny będący dopełnieniem danego rozporządzenia ministra edukacji. Jest nim podstawa programowa. Zgodnie z artykułem 6 ust. 1 pkt. 1 Ustawie o systemie oświaty³ przedszkolem publicznym jest przedszkole, które realizuje program wychowania przedszkolnego przy uwzględnieniu podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Jest to ustawowy obowiązek, który nakłada ustawodawca na przedszkola.

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego przedstawia całokształt działań dążących do wspomaganie rozwoju edukacji dzieci. Przedszkola, a także inne

² B. Jaworska, *Teoretyczne podstawy edukacji wczesnoszkolnej*, Wydawnictwo Naukowe Novum, Płock 2009, s. 54.

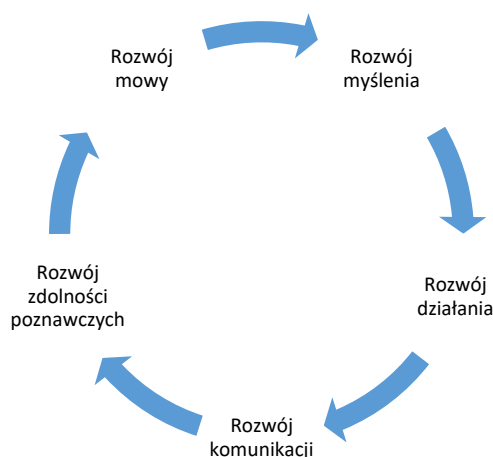
³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. z 2016 poz. 1943).

formy wychowania przedszkolnego na takim samym poziomie sprawują rolę w zakresie opieki, wychowania oraz kształcenia. Ponadto jak już wcześniej było wskazane podstawa programowa wyróżnia szereg celów, które to wychowanie przedszkolne powinno spełnić. Cele te uwzględniają:

- Wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień oraz kształtowanie czynności intelektualnych potrzebnych dzieciom w codziennych sytuacjach

1.4 Diagnoza osiągnięć rozwojowych dziecka

Wszystkie wyżej przedstawione elementy mają jeden główny cel, a jest nim rozwój dziecka. W okresie przedszkolnym dziecko rozwija się na wielu płaszczyznach, a dodatkowo odpowiednie umiejętności kadry jak i samo program powoduje zwiezoną efektywność tych działań. W okresie tym osiągnięcia rozwojowe dziecka są ze sobą ściśle powiązane⁴, na poniższym rysunku zostało przedstawione zestawienie wskazujące na poszczególne obszary rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym.

Rysunek 2. Obszary rozwoju dziecka w okresie przedszkolnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie: A. Łada – Grodzicka, E. Bełczewska, M. Herde, E. Kwiatkowska, J. Wasilewska, *ABC... Program wychowania przedszkolnego XXI wieku*, Warszawa 2000, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, s. 155

⁴ A. Łada – Grodzicka, E. Bełczewska, M. Herde, E. Kwiatkowska, J. Wasilewska, *ABC... Program wychowania przedszkolnego XXI wieku*, Warszawa 2000, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, s. 155.